

В. М. Старик,  
аспірант, ДННУ "Академія фінансового управління"  
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-7973-8652>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.17.253

# ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

V. Staryk,  
Postgraduate student, SESE "The Academy of Financial Management"

## FEATURES OF STATE REGULATION OF NON-BANK FINANCIAL INSTITUTIONS' ACTIVITIES

**Стаття присвячена дослідженню особливостей державного регулювання діяльності небанківських фінансових установ (НБФУ) в Україні в умовах сучасних економічних викликів та євроінтеграційних процесів. Встановлено, що внаслідок реалізації проєкту "спліт" у 2020 році відбулась трансформація державного регулювання діяльності НБФУ у частині перерозподілу повноважень між Національним банком України та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Досліджено систему інструментів державного регулювання, що охоплює нормативно-правове забезпечення, наглядові механізми, пруденційні вимоги та заходи щодо забезпечення прозорості й захисту прав споживачів. Особливу увагу приділено впровадженню ризик-орієнтованого підходу до нагляду та гармонізації національного законодавства з директивами ЄС. Обґрунтовано необхідність адаптації системи регулювання до умов воєнного стану та післявоєнної відбудови. Запропоновано практичні рекомендації щодо вдосконалення державного регулювання, включаючи посилення координації між регуляторами, цифровізацію регуляторного середовища та розширення системи гарантування вкладів.**

***This article examines the peculiarities of state regulation of non-bank financial institutions in Ukraine under current economic challenges and European integration processes. It is established that as a result of the 'split' project implementation in 2020, there was a transformation of state regulation of non-bank financial institutions activities in terms of redistribution of powers between the National Bank of Ukraine and the National Securities and Stock Market Commission. The study investigates the system of state regulation instruments, encompassing regulatory and legal framework, supervisory mechanisms, prudential requirements, and measures to ensure transparency and consumer protection. The article explores the comprehensive nature of applied regulatory tools, including licensing and registration procedures, capital adequacy requirements, liquidity standards, stress testing methodologies, and market conduct supervision. Particular attention is paid to the implementation of a risk-based approach to supervision, which involves differentiation of regulatory requirements depending on the scale of activities and risk profile of specific institutions. The study emphasizes the importance of harmonizing national legislation with EU directives, particularly Solvency II, MiFID II, and CRR, as part of Ukraine's European integration vector. The research identifies both opportunities for raising regulatory standards and integration into the European financial space,***

*as well as challenges related to adapting domestic financial institutions to more stringent requirements regarding capitalization, risk management, and corporate governance. The article substantiates the necessity of adapting the regulatory system to wartime conditions and post-war reconstruction, addressing the development of mechanisms to ensure operational resilience of financial institutions during combat operations and creating additional consumer protection systems. The digitalization of regulatory processes is highlighted as a key direction for modernizing the supervision system of non-bank financial institutions through the implementation of RegTech and SupTech technologies. The study provides practical recommendations for improving state regulation, including strengthening coordination between regulators through the creation of a unified coordination center, implementing adaptive risk-based supervision, expanding deposit guarantee and insurance payout systems, prioritizing digitalization of the regulatory environment, ensuring regulatory stability and predictability, supporting solvency and capitalization of non-bank financial institutions, strengthening institutional capacity of regulators, developing regulatory framework for FinTech and innovative models, and enhancing consumer protection of financial services. The obtained results can be utilized by state authorities in forming Ukraine's financial market development strategy and improving the regulatory framework for non-bank financial institutions.*

*Ключові слова: небанківські фінансові установи, державне регулювання, пруденційний нагляд, пруденційні вимоги, євроінтеграція, ризик-орієнтований підхід, фінансова стабільність, регуляторна архітектура.*

*Key words: non-bank financial institutions, state regulation, prudential supervision, prudential requirements, risk-based approach, European integration, financial stability, regulatory architecture.*

## ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасний стан фінансового ринку України характеризується значними структурними трансформаціями, обумовленими як загальносвітовими тенденціями цифровізації фінансових послуг, так і специфічними для країни викликами, пов'язаними з воєнним станом, макроекономічною нестабільністю та євроінтеграційними процесами. В цих умовах особливої уваги потребує небанківський фінансовий сектор, який, незважаючи на менші обсяги активів порівняно з банківським сегментом, відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової інклюзії, мобілізації заощаджень та підтримці інвестиційних процесів у національній економіці.

Актуальність даного дослідження зумовлена декількома основними чинниками. По-перше, відбулася суттєва трансформація інституційної архітектури регулювання фінансового ринку України внаслідок реалізації проєкту "спліт" у 2020 р., що призвело до перерозподілу повноважень між Національним банком України (НБУ) та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). По-друге, в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови зростає необхідність забезпечення фінансової стійкості НБФУ, що вимагає розробки адаптивних механізмів пруденційного нагляду, які б враховували підвищені ризики діяльності фінансових установ. По-третє, євроінтеграційний вектор розвитку України передбачає поступову імплементацію норм європейського законодавства у сфері регулювання фінансових ринків (зокрема, директив

Solvency II, MiFID II, CRR), що потребує науково обгрунтованого підходу до гармонізації національної регуляторної практики з міжнародними стандартами з урахуванням особливостей розвитку вітчизняного фінансового сектору. По-четверте, стрімкий розвиток фінансових технологій та поява інноваційних бізнес-моделей у сфері небанківських фінансових послуг створюють регуляторні виклики, пов'язані з необхідністю забезпечення балансу між стимулюванням інновацій та мінімізацією ризиків для споживачів і фінансової системи в цілому.

## АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичним підґрунтям дослідження особливостей державного регулювання небанківських фінансових установ є праці таких вчених, як Абрамова І. В., Бороденко Т., Буряченко А., Гапонюк М., Деревко Ю., Дяченко, О. О., Золковер А. О. Несенюк Є. С., Клименко К. В., Савостьяненко М. В., Ухналь Н. М., Корнєєв В., Масюк Ю. В., Сіваш А., Черкасова С., Медвідь Л., Міценко Н. [1—13], які зробили вагомий внесок у розвиток теорії фінансового регулювання. Водночас, динамічність процесів на фінансовому ринку та постійна трансформація регуляторних механізмів зумовлюють необхідність подальшого наукового пошуку оптимальних підходів до регулювання діяльності небанківських фінансових установ.

## ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є дослідження механізмів державного регулювання діяльності небанківських фінансових ус-

танов в умовах сучасних економічних викликів та євроінтеграційних процесів та обґрунтування практичних рекомендацій щодо його вдосконалення.

## ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розвиток сучасної економіки нерозривно пов'язаний із функціонуванням ефективної фінансової системи, в якій небанківські фінансові установи (НБФУ) відіграють дедалі значнішу роль. Поруч із традиційними банківськими інститутами, такі установи як страхові компанії, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, недержавні пенсійні фонди та інші суб'єкти небанківського фінансового сектору забезпечують диверсифікацію фінансових послуг та розширюють можливості задоволення специфічних потреб економічних агентів.

Державне регулювання діяльності небанківських фінансових установ є важливим елементом забезпечення стабільності фінансової системи, захисту прав споживачів та підтримки конкурентного середовища на ринку фінансових послуг. В умовах глобалізації та цифровізації економіки зростає необхідність пошуку оптимального балансу між регуляторним впливом держави та стимулюванням інноваційного розвитку небанківського фінансового сектору.

Важливим аспектом дослідження державного регулювання небанківських фінансових установ є аналіз інституційної архітектури регуляторної системи. В Україні протягом останніх років відбулася трансформація системи регулювання фінансового ринку, що привела до суттєвих змін у розподілі регуляторних повноважень між державними органами.

Державне регулювання діяльності небанківських фінансових установ — це система організаційно-правових, економічних та адміністративних заходів, що здійснюються уповноваженими державними органами з метою забезпечення стабільного, прозорого та ефективного функціонування небанківського фінансового сектору, захисту прав споживачів фінансових послуг, а також дотримання учасниками ринку вимог законодавства.

До основних функцій державного регулювання у цій сфері належать:

- ліцензування та реєстрація фінансових установ;
- установлення пруденційних нормативів (наприклад, капіталу, ліквідності, диверсифікації активів);
- нагляд і контроль за діяльністю установ з метою запобігання ризикам і порушенням;
- розроблення та впровадження нормативно-правових актів, що регулюють функціонування небанківських фінансових ринків;
- застосування заходів впливу у разі порушення законодавства;
- забезпечення прозорості діяльності учасників ринку, зокрема через вимоги до звітності та розкриття інформації.

В Україні державне регулювання небанківських фінансових установ наразі здійснюється переважно двома органами: Національним банком України — регулює ринки страхування, кредитних спілок, фінансових компаній, лізингових, факторингових, ломбардів тощо; НКЦПФР — здійснює регулювання діяльності

учасників ринку капіталу. Це регулювання спрямоване на забезпечення фінансової стабільності, розвиток конкурентного середовища, захист інтересів споживачів і підвищення довіри до фінансового сектору.

Основним регулятором діяльності небанківських фінансових установ в Україні з 2020 року став НБУ, який отримав повноваження щодо регулювання та нагляду за страховими компаніями, кредитними спілками, фінансовими компаніями, ломбардами та іншими небанківськими фінансовими установами. До цього регуляторні функції виконувала Національна комісія, що здійснювала державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг), яка була ліквідована в рамках реалізації проєкту "спліт".

Одночасно, НКЦПФР зберегла та розширила свої повноваження щодо регулювання діяльності професійних учасників фондового ринку, а також отримала повноваження з регулювання та нагляду за недержавними пенсійними фондами, адміністраторами недержавних пенсійних фондів та фондами фінансування будівництва.

Така модель розподілу регуляторних повноважень відповідає секторальному підходу до регулювання фінансового ринку, який передбачає наявність декількох регуляторів, відповідальних за окремі сегменти фінансового ринку. Водночас, ця модель має елементи інтегрованого підходу, оскільки Національний банк України здійснює одночасно регулювання як банківського, так і значної частини небанківського фінансового сектору.

Важливу роль у системі державного регулювання небанківських фінансових установ відіграють також Міністерство фінансів України, яке формує та реалізує державну фінансову політику, та Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, який забезпечує захист прав вкладників окремих фінансових установ. Крім того, у процесі регулювання діяльності небанківських фінансових установ беруть участь Державна служба фінансового моніторингу України, Антимонопольний комітет України та інші державні органи в межах своїх повноважень.

Міжнародні організації та інституції також впливають на формування системи регулювання небанківських фінансових установ через встановлення міжнародних стандартів та рекомендацій. Зокрема, важливу роль відіграють Міжнародна асоціація органів страхового нагляду (IAIS), Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та інші.

В табл. 1 відображено основні регуляторні функції та повноваження органів державного регулювання щодо небанківських фінансових установ станом на 2025 р. Розподіл функцій може змінюватися відповідно до змін у законодавстві та реформування системи державного регулювання фінансового ринку.

Регулювання цього сектору здійснюється за допомогою різноманітних інструментів, які можна класифікувати за кількома основними напрямками: нормативно-правове забезпечення, наглядові механізми, пруденційні вимоги, а також заходи щодо забезпечення прозорості та захисту прав споживачів.

1. Нормативно-правові інструменти. Нормативно-правова база є основним інструментом державного ре-

Таблиця 1. Функції регуляторів небанківських фінансових установ

| Регулятор                                                        | Функції та повноваження                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Об'єкти регулювання                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Національний банк України (НБУ)                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ліцензування та реєстрація небанківських фінансових установ</li> <li>• Пруденційний нагляд</li> <li>• Встановлення нормативів та вимог до капіталу</li> <li>• Нагляд за ринковою поведінкою</li> <li>• Захист прав споживачів фінансових послуг</li> <li>• Застосування заходів впливу та санкцій</li> <li>• Проведення виїзних та безвиїзних перевірок</li> <li>• Моніторинг фінансової стійкості установ</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Страхові компанії</li> <li>• Кредитні спілки</li> <li>• Фінансові компанії</li> <li>• Ломбарди</li> <li>• Лізингові компанії</li> <li>• Факторингові компанії</li> <li>• Інші кредитно-фінансові установи</li> </ul>                        |
| Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ліцензування діяльності на фондовому ринку</li> <li>• Регулювання інвестиційної діяльності</li> <li>• Нагляд за емісією та обігом цінних паперів</li> <li>• Встановлення вимог до розкриття інформації</li> <li>• Регулювання корпоративного управління</li> <li>• Контроль за дотриманням законодавства про цінні папери</li> <li>• Застосування санкцій за порушення</li> </ul>                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Недержавні пенсійні фонди</li> <li>• Адміністратори НПФ</li> <li>• Компанії з управління активами</li> <li>• Інститути спільного інвестування</li> <li>• Фонди фінансування будівництва</li> <li>• Інші учасники фондового ринку</li> </ul> |
| Міністерство фінансів України                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Формування державної фінансової політики</li> <li>• Координація регуляторної діяльності</li> <li>• Розробка законодавчих ініціатив</li> <li>• Участь у міжнародному співробітництві</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                        | Всі фінансові установи в контексті формування державної політики                                                                                                                                                                                                                     |
| Фонд гарантування вкладів фізичних осіб                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Гарантування вкладів фізичних осіб</li> <li>• Виплата відшкодувань</li> <li>• Управління процесом виведення неплатоспроможних установ з ринку</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Банки</li> <li>• Кредитні спілки (в перспективі)</li> </ul>                                                                                                                                                                                 |
| Державна служба фінансового моніторингу України                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Протидія легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом</li> <li>• Збір та аналіз інформації про підозрілі фінансові операції</li> <li>• Міжнародне співробітництво у сфері фінансового моніторингу</li> </ul>                                                                                                                                                                                                       | Всі фінансові установи як суб'єкти первинного фінансового моніторингу                                                                                                                                                                                                                |
| Антимонопольний комітет України                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Контроль за дотриманням конкурентного законодавства</li> <li>• Запобігання монополізації ринків</li> <li>• Контроль за економічною концентрацією</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                           | Всі фінансові установи в контексті забезпечення конкуренції на ринку                                                                                                                                                                                                                 |
| Міжнародні фінансові організації та інституції                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Встановлення міжнародних стандартів</li> <li>• Надання рекомендацій</li> <li>• Оцінка відповідності національних систем регулювання міжнародним стандартам</li> <li>• Сприяння міжнародній гармонізації регуляторних вимог</li> </ul>                                                                                                                                                                                 | Всі фінансові установи через імплементацію міжнародних стандартів у національне законодавство                                                                                                                                                                                        |

Джерело: складено автором.

гулювання, що визначає правила діяльності НБФУ. У рамках цього інструменту розрізняють:

— Законодавчі акти — базові закони, які регулюють діяльність НБФУ, такі як Закон України "Про фінансові послуги та фінансові компанії", Закон "Про страхування", Закон "Про кредитні спілки" тощо. Ці закони встановлюють загальні принципи діяльності небанківських фінансових установ, включаючи вимоги до капіталу, організаційної структури, умов надання послуг та звітності.

— Підзаконні акти — постанови Кабінету Міністрів України, розпорядження та інші документи, що конкретизують і деталізують положення законів. Наприклад, підзаконні акти можуть визначати конкретні вимоги до організації діяльності фінансових установ, процедури ліцензування та реєстрації, умови для надання кредитних послуг тощо.

— Міжнародні стандарти — інтеграція стандартів ЄС (таких як Solvency II, MiFID II, CRR) є важливим інструментом, що дозволяє Україні адаптувати своє законодавство до міжнародних вимог, зокрема в частині захисту прав споживачів, стандартів капіталізації та прозорості.

2. Наглядові механізми. Нагляд за діяльністю НБФУ забезпечується через декілька механізмів, спрямованих на контроль за відповідністю їх діяльності встановленим стандартам:

— Регуляторний нагляд — здійснюється відповідними органами, зокрема Національним банком України (НБУ), Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) та іншими органами, які мають спеціалізовані повноваження в різних сферах (наприклад, нагляд за страхуванням або пенсійними фондами). Цей механізм включає перевірки відповідності діяльності НБФУ до вимог законодавства, регулярний моніторинг їх діяльності та прийняття адміністративних заходів у разі порушень.

— Пруденційний нагляд — полягає у встановленні обов'язкових стандартів, що регулюють фінансову стійкість НБФУ, таких як вимоги до капіталу, ліквідності та платоспроможності. Це включає оцінку ризиків, які можуть виникати в діяльності установи, проведення стрес-тестування, а також встановлення обмежень щодо надмірних ризиків.

— Механізм "робочих груп" і консультування — багато наглядових органів проводять консультації з фінан-

совими установами з метою адаптації їх діяльності до нових нормативних вимог, сприяючи таким чином розвитку більш здорової конкурентної середовища. Цей механізм також включає співпрацю з міжнародними наглядовими організаціями, що дозволяє Україні синхронізувати свої регуляторні практики з міжнародними.

3. Пруденційні вимоги. Інструменти пруденційного регулювання є основними для забезпечення фінансової стабільності НБФУ:

— Вимоги до капіталу — установлення мінімальних розмірів капіталу, який необхідний для діяльності НБФУ, дозволяє забезпечити їх здатність погашати зобов'язання перед клієнтами і інвесторами в разі непередбачених обставин. Для страхових компаній, кредитних спілок та інших НБФУ ці вимоги можуть варіюватися залежно від виду діяльності.

— Вимоги до ліквідності — НБФУ повинні дотримуватися певних стандартів ліквідності, що забезпечує їх здатність виконувати зобов'язання перед клієнтами. Це включає підтримку мінімальних ліквідних активів на балансі.

— Стрес-тестування — важливий інструмент для оцінки фінансової стійкості установи в умовах потенційних економічних або фінансових шоків. Він дає змогу передбачити, як НБФУ буде функціонувати в умовах кризових ситуацій, таких як падіння фондових ринків чи різкі коливання валютних курсів.

4. Прозорість (транспарентність) та звітність. Підвищення прозорості діяльності НБФУ є важливим інструментом регулювання:

— Розкриття інформації — НБФУ зобов'язані регулярно надавати звітність про свою фінансову діяльність, розкривати дані про структуру власності, обсяги наданих послуг, результати перевірок та аудиту. Це забезпечує більшу довіру до установи з боку інвесторів та споживачів фінансових послуг.

— Цифровізація звітності — запровадження автоматизованих систем звітності та обміну даними між регуляторами та фінансовими установами дозволяє зменшити адміністративне навантаження та підвищити ефективність нагляду.

5. Захист прав споживачів фінансових послуг. Захист прав споживачів є важливим інструментом для регулювання діяльності НБФУ:

— Фінансова грамотність — підвищення рівня фінансової грамотності серед громадян сприяє більш ефективному використанню фінансових послуг та зменшенню рівня фінансових шахрайств.

— Розгляд скарг і спорів — створення механізмів для вирішення конфліктних ситуацій між НБФУ та споживачами, зокрема за допомогою фінансового омбудсмена або спеціалізованих комісій.

— Гарантування вкладів — введення системи гарантування вкладів для НБФУ дозволяє знижувати ризики для клієнтів у разі неплатоспроможності фінансової установи, забезпечуючи захист їхніх коштів.

Таким чином, державне регулювання діяльності НБФУ в Україні здійснюється через комплексну систему інструментів, що включає нормативно-правові акти, наглядові механізми, пруденційні вимоги, а також заходи, спрямовані на забезпечення прозорості діяльності та захисту прав споживачів. Кожен з цих інструментів

має важливе значення для забезпечення стабільності та розвитку фінансового сектору в країні.

Державне регулювання діяльності НБФУ в Україні характеризується рядом особливостей, що формують цілісну та багаторівневу систему нагляду. По-перше, інституційна структура регулювання є багаторівневою: основні функції здійснюють Національний банк України (який контролює діяльність більшості НБФУ, зокрема страхових компаній, кредитних спілок, фінансових компаній, ломбардів), Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (регулює ринок капіталу, зокрема діяльність інвестиційних фірм, компаній з управління активами, фондових бірж), а також Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (що наразі охоплює лише банки, але у майбутньому передбачається розширення його повноважень на окремі небанківські установи). По-друге, нормативна політика дедалі більше орієнтована на євроінтеграцію, що проявляється в гармонізації національного законодавства з базовими директивами ЄС (зокрема Solvency II, MiFID II, CRR) та імплементації міжнародних стандартів, розроблених такими організаціями, як IAIS, IOSCO та FATF. По-третє, регулювання базується на ризик-орієнтованому підході, який передбачає не лише формальне дотримання норм, а й системну оцінку ризиків, що супроводжується застосуванням стрес-тестування та диференційованого нагляду залежно від масштабів і профілю ризику конкретної установи. Значна увага приділяється прозорості та звітності, зокрема шляхом посилення вимог до розкриття інформації, цифровізації регуляторного контролю (включаючи використання RegTech і SupTech), а також удосконалення процедур звітності. У межах системного підходу до захисту прав споживачів передбачається встановлення мінімальних стандартів обслуговування, що в свою чергу корелює з Планом для Ukraine Facility на 2024—2027 рр. [14], запровадження механізмів фінансової грамотності та інституту фінансового омбудсмена. Нарешті, актуальні трансформації регуляторної моделі обумовлені наслідками повномасштабної війни, що зумовило потребу в оновленні підходів до нагляду, зокрема у напрямі забезпечення стійкості НБФУ, створення нових систем гарантування вкладів для кредитних спілок і виплат за договорами страхування життя.

Відповідно до Меморандуму про економічну та фінансову політику [15], укладеного між Україною та Міжнародним валютним фондом, Україна взяла на себе зобов'язання щодо удосконалення правової, нормативної та наглядової бази, яка регулює діяльність небанківських фінансових установ та функціонування фінансових ринків у цілому.

Запровадження вимог до платоспроможності, гармонізованих із положеннями Директиви 2009/138/ЄС (Solvency II), передбачено з 2027 року. Це дозволить забезпечити поступове наближення національної системи регулювання страхового ринку до стандартів Європейського Союзу, підвищити стійкість страхових компаній до фінансових ризиків, а також посилити захист прав споживачів страхових послуг.

Після припинення дії воєнного стану та прийняття відповідної підзаконної нормативної бази, НБУ у співпраці з Фондом гарантування вкладів фізичних осіб мають розробити механізми функціонування системи

гарантування вкладів для кредитних спілок, а також систему гарантування виплат за договорами страхування життя.

Після завершення дії воєнного стану та ухвалення належної підзаконної нормативної бази, передбачається активізація інституційної співпраці між з метою розроблення та впровадження комплексних механізмів гарантування фінансової стабільності у небанківському секторі. Зокрема, йдеться про створення повноцінної системи гарантування вкладів членів кредитних спілок, яка забезпечуватиме підвищений рівень довіри до цього сегмента фінансового ринку та сприятиме його подальшому розвитку.

Крім того, планується запровадження спеціалізованої системи гарантування страхових виплат за договорами страхування життя. Такий механізм стане важливою складовою системи захисту прав споживачів фінансових послуг та сприятиме формуванню більш передбачуваного та стабільного середовища для діяльності страхових компаній. У результаті реалізації цих заходів очікується посилення фінансової стійкості небанківських установ, зростання їх інституційної спроможності та поступова інтеграція у загальноєвропейську нормативно-правову архітектуру.

Водночас НБУ виносить на публічне обговорення проєкт нормативного акту щодо встановлення норм регулювання валютних ризиків для об'єднаних кредитних спілок та корегування методики обчислення пруденційних показників кредитних спілок. Документ підготовлено у зв'язку з внесенням змін до профільного законодавства про кредитні спілки, що дозволяє об'єднаним кредитним спілкам залучати кредитні ресурси в іноземній валюті від зарубіжних країн, міжнародних фінансових інституцій, організацій міжнародного співробітництва та програм технічної підтримки. Запропонований регуляторний документ містить такі ключові положення: встановлення лімітів валютного ризику та стандартів системи менеджменту валютних ризиків для об'єднаних кредитних спілок; деталізація процедур розрахунку пруденційних нормативів для кредитних спілок усіх типів [16].

Паралельно з реформами в інших сегментах фінансового ринку, НКЦПФР здійснює розробку нової нормативно-правової бази для фінансових посередників. Основною метою цього процесу є гармонізація національного законодавства з правом Європейського Союзу, зокрема в частині вимог до мінімального рівня капіталу та систем управління ризиками.

Очікується, що оновлені регуляторні рамки охоплюватимуть широкий спектр фінансових посередників, включаючи торговців цінними паперами, інвестиційні фірми, управителів активами та інших професійних учасників ринку. Нові нормативи встановлять прозорі та однакові правила гри, що відповідатимуть європейським стандартам, зокрема Директиві ЄС 2014/65 (MiFID II) та Регламенту ЄС 575/2013 (CRR).

НБУ, використовуючи свої регуляторні компетенції згідно з законодавством про платіжні послуги, оновив пруденційні стандарти для небанківських платіжних провайдерів. Ці модифікації представляють подальший етап гармонізації українського фінансового регулювання з європейськими правовими нормами. Нове регуляторне

положення щодо капітальних вимог до небанківських платіжних операторів встановлює: структуру та компоненти регулятивного капіталу; мінімальні стандарти достатності капіталу для небанківських учасників платіжного ринку; методологію визначення необхідного обсягу регулятивного капіталу; правила включення субординованих зобов'язань до розрахунку капітальної бази; систему пруденційних коефіцієнтів та нормативів [17].

Зазначені зміни затверджено постановою Правління Національного банку України від 13 червня 2025 року № 64 "Про деякі питання визначення регулятивного капіталу небанківських надавачів платіжних послуг" та набрали чинності з 18 червня 2025 року [18].

Приведення вимог щодо капіталу до європейських норм дозволить підвищити фінансову стійкість посередників, знизити системні ризики, пов'язані з їхньою діяльністю, а також створити передумови для визнання української інфраструктури фінансового ринку у межах єдиного ринку ЄС. Крім того, це сприятиме зростанню довіри інвесторів, покращенню доступу українських компаній до зовнішніх джерел фінансування та інтеграції в європейський фінансовий простір.

НБУ вносив процедуру повідомлення небанківськими організаціями про невідповідності в інформації стосовно кінцевих бенефіціарних власників та структури власності клієнтів шляхом внесення коригувань до регуляторних актів з фінансового моніторингу відповідно до чинних законодавчих норм.

Згідно з новими правилами, небанківські фінансові організації повинні інформувати про виявлені невідповідності адміністратора ЄДР — Міністерство юстиції України. Попередньо такі повідомлення направлялися до Держфінмоніторингу. Внесені корективи визначають: терміни для з'ясування небанківською фінансовою організацією наявності чи відсутності розбіжностей у структурі власності; процедуру виявлення невідповідностей небанківськими установами та порядок їх фіксації згідно з регламентом, затвердженим Мін'юстом. Небанківським установам надається місячний адаптаційний період для коригування клієнтських анкет, відповідних переліків клієнтів та реєстру виявлених невідповідностей у відповідності до нових вимог [19; 20].

Відмітимо, що в рамках підтримки Європейським Союзом стабільності України та її європейської інтеграції у травні 2025 року було запущено новий проєкт Твіннінг за фінансуванням ЄС. Ініціатива спрямована на допомогу Національному банку України у впровадженні ризик-орієнтованого нагляду згідно з європейськими стандартами та сприянні розвитку небанківського фінансового сектору для забезпечення фінансових ресурсів постконфліктного відновлення економіки та інтеграції до міжнародних фінансових ринків. Проєкт реалізується за участі наглядових органів країн-членів ЄС: польського Управління фінансового нагляду (UKNF), литовського центрального банку (Lietuvos bankas), іспанського Міжнародного фонду з адміністрації та публічної політики (FIAPP) та Генерального директорату з питань страхування і пенсійних фондів Міністерства економіки Іспанії (DGSFP). Твіннінг являє собою механізм інституційної кооперації ЄС, що забезпечує взаємодію між державними органами країн-членів та країн-партнерів. Такі проєкти поєднують експертизу

та практичний досвід публічних інституцій для досягнення визначених цілей у рамках узгоджених програм співпраці [21]. Також НБУ зобов'язав небанківські фінансові установи організувати інклюзивні підрозділи до 31 березня 2025 року [22].

Шляхи удосконалення державного регулювання діяльності НБФУ в умовах воєнного стану полягають у наступному:

1. Посилення координації між регуляторами: необхідно розширити міжінституційне співробітництво між Національним банком України, НКЦПФР, Фондом гарантування вкладів фізичних осіб та іншими органами. Створення єдиного координаційного центру або кризового комітету з питань регулювання фінансового сектору дозволить оперативно реагувати на виклики воєнного часу.

2. Запровадження адаптивного ризик-орієнтованого нагляду: слід адаптувати механізми пруденційного нагляду до умов воєнної економіки шляхом: зміни підходів до оцінки ризиків (наприклад, врахування географічного розташування активів); тимчасового пом'якшення окремих нормативів для підтримки платоспроможності НБФУ; впровадження дистанційного нагляду з використанням цифрових інструментів.

3. Розширення системи гарантування вкладів та страхових виплат: в умовах зростання ризиків неплатоспроможності та втрати довіри до фінансових інститутів доцільним є розроблення та запровадження: системи гарантування вкладів для кредитних спілок; механізму захисту за договорами страхування життя; резервних фондів для критично важливих НБФУ.

4. Пріоритетність цифровізації регуляторного середовища: для зменшення бюрократичного навантаження на НБФУ в умовах обмежених ресурсів слід активізувати: автоматизацію подання звітності (RegTech); впровадження е-нагляду та аналітики великих даних (SupTech); створення єдиних цифрових профілів установ з урахуванням ризиків.

5. Забезпечення регуляторної стабільності та прогнозованості: необхідно мінімізувати частоту змін законодавства під час воєнного стану, ухвалювати нові норми лише за умов їх нагальної необхідності та після попереднього публічного обговорення. Це дозволить НБФУ ефективно планувати свою діяльність в умовах невизначеності.

6. Підтримка платоспроможності та капіталізації НБФУ: держава може запровадити спеціальні механізми фінансової підтримки НБФУ, які надають соціально значущі послуги (страхування, кредитування населення, мікрофінансування), зокрема: податкові пільги; спрощені процедури рефінансування; доступ до міжнародної технічної допомоги.

7. Зміцнення інституційної спроможності регуляторів: потребує посилення кадровий, технологічний та аналітичний потенціал регулюючих органів для ефективної реалізації нових функцій і забезпечення безперервного нагляду за НБФУ навіть в умовах кризових обмежень.

8. Розвиток нормативної бази для FinTech та інноваційних моделей: варто забезпечити гнучкі регуляторні умови для впровадження фінансових технологій, дистанційних сервісів, мобільного страхування, цифрової

ідентифікації, зокрема шляхом створення регуляторних пісочниць.

9. Посилення захисту прав споживачів фінансових послуг: з метою збереження довіри до сектору необхідно створити: механізм компенсацій в умовах втрати активів через бойові дії; програми фінансової грамотності в умовах кризи.

## ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведене дослідження дозволяє сформулювати низку принципових висновків щодо сучасного стану та перспектив розвитку системи державного регулювання діяльності небанківських фінансових установ в Україні. По-перше, трансформація інституційної архітектури регулювання фінансового ринку України внаслідок реалізації проєкту "спліт" у 2020 році створила нову парадигму розподілу регуляторних повноважень між Національним банком України та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Ця модель поєднує елементи секторального та інтегрованого підходів до регулювання, що дозволяє забезпечити як спеціалізацію регуляторних функцій, так і координацію наглядової діяльності в межах єдиної фінансової системи. По-друге, система державного регулювання небанківських фінансових установ характеризується комплексністю застосовуваних інструментів, які охоплюють нормативно-правове забезпечення, наглядові механізми, пруденційні вимоги та заходи щодо забезпечення прозорості й захисту прав споживачів. Особливістю сучасного етапу є посилення ролі ризик-орієнтованого підходу до нагляду, що передбачає диференціацію регуляторних вимог залежно від масштабів діяльності та профілю ризику конкретних установ. По-третє, євроінтеграційний вектор розвитку України зумовлює необхідність поступової гармонізації національного законодавства з директивами ЄС, зокрема Solvency II, MiFID II та CRR. Це створює як можливості для підвищення стандартів регулювання та інтеграції у європейський фінансовий простір, так і виклики, пов'язані з адаптацією вітчизняних фінансових установ до більш жорстких вимог щодо капіталізації, управління ризиками та корпоративного управління. По-четверте, в умовах воєнного стану система державного регулювання небанківських фінансових установ потребує суттєвої адаптації до нових ризиків та викликів. Це стосується як розроблення механізмів забезпечення операційної стійкості фінансових установ в умовах бойових дій, так і створення додаткових систем захисту споживачів фінансових послуг, включаючи розширення системи гарантування вкладів на кредитні спілки та запровадження механізмів гарантування страхових виплат за договорами страхування життя. По-п'яте, цифровізація регуляторних процесів виступає одним з ключових напрямів модернізації системи нагляду за небанківськими фінансовими установами. Впровадження RegTech та SupTech технологій дозволяє підвищити ефективність регуляторного нагляду, зменшити адміністративне навантаження на фінансові установи та забезпечити більш оперативне реагування на ризики й порушення.

Практичні рекомендації щодо вдосконалення системи державного регулювання небанківських фінансових уста-

нов включають: посилення координації між регуляторами через створення єдиного координаційного центру; запровадження адаптивного ризик-орієнтованого нагляду з урахуванням специфіки воєнного стану; розширення системи гарантування вкладів та страхових виплат; пріоритетність цифровізації регуляторного середовища; забезпечення регуляторної стабільності та прогнозованості; підтримку платоспроможності та капіталізації НБФУ; зміцнення інституційної спроможності регуляторів; розвиток нормативної бази для FinTech та інноваційних моделей; посилення захисту прав споживачів фінансових послуг.

Перспективи подальших досліджень у цій сфері мають охоплювати розробку нових підходів до оцінки ефективності регуляторного впливу в умовах трансформації фінансового ринку, дослідження впливу геополітичних факторів на стабільність небанківських фінансових установ, аналіз досвіду європейських країн щодо регулювання фінтех-компаній та криптоактивів, а також розроблення методології оцінки системних ризиків у небанківському фінансовому секторі.

Отримані результати дослідження можуть бути використані органами державної влади при формуванні стратегії розвитку фінансового ринку України, удосконаленні нормативно-правової бази регулювання небанківських фінансових установ, а також науковцями та практиками для подальших досліджень у сфері фінансового регулювання та нагляду.

#### Література:

1. Абрамова І. В. Стан та повоєнні перспективи розвитку ринку фінансових послуг. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2023. № 74. С. 49—53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-74-06>
2. Бороденко Т., Буряченко А., Гапонюк М. Діяльність небанківських фінансових установ на ринку фінансових послуг. Економіка та суспільство. 2023. № 57. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-4>
3. Деревко Ю. Особливості фінансових інструментів небанківських установ в Україні. Український економічний часопис. 2024. № 5. С. 49—53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-5-9>
4. Дяченко О. О. Категорійно-змістова визначеність правового концепту "небанківські фінансові установи". Правові новели. 2024. № 24. С. 77—83. DOI: <https://doi.org/10.32782/ln.2024.24.11>
5. Золковер А. О., Несенюк Є. С. Небанківські фінансові установи в структурі тіньових фінансових потоків. Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій. 2024. № 2 (14). С. 532—545. DOI: <http://doi.org/10.32750/2024-0247>
6. Клименко К. В., Ухналь Н. М., Старик В. М. Вітчизняний ринок небанківських фінансових послуг: стратегічні сценарії відновлення. Наукові праці НДФІ. 2023. № 1. С. 131—144. DOI: <https://doi.org/10.33763/npndfi2023.01.131>
7. Клименко К. В., Колосов І. П. Напрями реформування державного регулювання ринку небанківських фінансових послуг в Україні. Наукові праці НДФІ. 2017. № 2. С. 97—117.
8. Клименко К. В., Савостьяненко М. В. Формування системи стратегічного регулювання ринку небанківських фінансових послуг в Україні. Фінанси України. 2021. № 4. С. 65—83. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2021.04.065>
9. Старик В. М. Фінансова стійкість і безпека небанківського фінансового ринку України. Наукові праці НДФІ. 2024. № 3. С. 83—96. DOI: <https://doi.org/10.33763/npndfi2024.03.083>
10. Корнєєв В. Розвиток ринків фінансових послуг небанківських посередників. Економіка і прогнозування. 2016. № 3. С. 79—99.
11. Масюк Ю. В. Розвиток небанківських фінансових компаній на ринку фінансових послуг України. Ефективна економіка. 2024. № 4. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.4.41>
12. Сіваш А. Конкуренція небанківських фінансових установ на ринку споживчого кредитування. Економіка та суспільство. 2025. № 74. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-82>
13. Черкасова С., Медвідь Л., Міценко Н. Аналіз кредитної діяльності небанківських фінансових установ. Економіка та суспільство. 2022. № 36. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-6>
14. План для Ukraine Facility на 2024-2027 pp. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/plan-ukraine-facility.pdf>
15. Лист про наміри та Меморандум про економічну і фінансову політику від 21 березня 2025 року. URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/LoI\\_MEFP\\_Ukraine\\_2025-03-21.pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/LoI_MEFP_Ukraine_2025-03-21.pdf)
16. Пруденційні нормативи кредитних спілок буде оновлено. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/prudentsiyni-normativi-kreditnih-spiлок-bude-onovleno>
17. Оновлено вимоги щодо регулятивного капіталу для небанківських надавачів платіжних послуг. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/onovleno-vimogi-schodo-regulyativnogo-kapitalu-dlya-nebankivskih-nadavachiv-platijnih-poslug>
18. Про деякі питання визначення регулятивного капіталу небанківських надавачів платіжних послуг: Постанова Правління Національного банку України від 13 червня 2025 року № 64. URL: [https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution\\_13062025\\_64](https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_13062025_64)
19. Урегульовано порядок повідомлення банками та небанківськими установами про виявлені розбіжності щодо кінцевих бенефіціарних власників та структуру власності клієнта. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/uregulovano-poryadok-povidomlennya-bankami-ta-nebankivskimi-ustanovami-pro-viyavleni-rozbiynosti-schodo-kintsevih-benefitsiarnih-vlasnikiv-ta-strukturu-vlasnosti-klijenta>
20. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань фінансового моніторингу: Постанова Правління Національного банку України від 05 жовтня 2024 року № 121. URL: [https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution\\_05102024\\_121](https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_05102024_121)
21. Європейський Союз запускає новий Твіннінг-проект, фінансований ЄС, на підтримку Національного банку України у сфері ефективного нагляду за небанківськими фінансовими установами (оновлено). URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/yevropeyskiy-soyuz-zapuskaye-noviy-proyekt-pidtrimki>



natsionalnogo-banku-ukrayini-u-sferi-vprovadjennya-efektivnogo-naglyadu-za-nebankivskimi-finansovimi-ustanovami

22. Небанківські фінансові установи організують інклюзивні підрозділи до 31 березня 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nebankivski-finansovi-ustanovi-organizuyut-inklyuzivni-pidrozdzili-do-31-bereznia-2025-roku>

#### References:

1. Abramova, I. V. (2023), "State and post-war prospects for the development of the financial services market", *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 74, pp. 49—53. <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-74-06>
2. Borodenko, T., Buriachenko, A. and Haponiuk, M. (2023), "Activities of non-bank financial institutions in the financial services market", *Ekonomika ta Suspilstvo*, [Online], vol. 57. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-4>
3. Derevko, Yu. (2024), "Features of financial instruments of non-bank institutions in Ukraine", *Ukrainskyi ekonomichnyi chasopys*, vol. 5, pp. 49—53. <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-5-9>
4. Diachenko, O. O. (2024), "Categorical and substantive certainty of the legal concept 'non-bank financial institutions'", *Pravovi novely*, vol. 24, pp. 77—83. <https://doi.org/10.32782/ln.2024.24.11>
5. Zolkover, A. O. and Nesenjuk, Ye. S. (2024), "Non-bank financial institutions in the structure of shadow financial flows", *Yevropeyskyi naukovi zhurnal Ekonomichnykh ta Finansovykh innovatsii*, vol. 2 (14), pp. 532—545. <http://doi.org/10.32750/2024-0247>
6. Klymenko, K. V., Ukhmal, N. M. and Saryk, V. M. (2023), "Domestic non-bank financial services market: strategic recovery scenarios", *Naukovi pratsi NDFI*, vol. 1, pp. 131—144. <https://doi.org/10.33763/npndfi2023.01.131>
7. Klymenko, K. V. and Kolosov, I. P. (2017), "Directions for reforming state regulation of the non-bank financial services market in Ukraine", *Naukovi pratsi NDFI*, vol. 2, pp. 97—117.
8. Klymenko, K. V. and Savostianenko, M. V. (2021), "Formation of a strategic regulation system for the non-bank financial services market in Ukraine", *Finansy Ukrainy*, vol. 4, pp. 65—83. <https://doi.org/10.33763/finukr2021.04.065>
9. Saryk, V. M. (2024), "Financial stability and security of Ukraine's non-bank financial market", *Naukovi pratsi NDFI*, vol. 3, pp. 83—96. <https://doi.org/10.33763/npndfi2024.03.083>
10. Kornieiev, V. (2016), "Development of financial services markets of non-bank intermediaries", *Ekonomika i prohnozuvannia*, vol. 3, pp. 79—99.
11. Masiuk, Yu. V. (2024), "Development of non-bank financial companies in the financial services market of Ukraine", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 4. <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.4.41>
12. Sivash, A. (2025), "Competition of non-bank financial institutions in the consumer lending market", *Ekonomika ta Suspilstvo*, [Online], vol. 74. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-82>
13. Cherkasova, S., Medvid, L. and Mitsenko, N. (2022), "Analysis of credit activities of non-bank financial institutions", *Ekonomika ta Suspilstvo*, [Online], vol. 36. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-6>
14. Ministry of Economy of Ukraine (2024), "Plan for Ukraine Facility for 2024—2027", [Online], available at: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/plan-ukraine-facility.pdf> (Accessed 13 Aug 2025).
15. Ministry of Finance of Ukraine (2025), "Letter of Intent and Memorandum on Economic and Financial Policy dated March 21, 2025", [Online], available at: [https://mof.gov.ua/storage/files/LoI\\_MEFP\\_Ukraine\\_2025-03-21.pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/LoI_MEFP_Ukraine_2025-03-21.pdf) (Accessed 13 Aug 2025).
16. National Bank of Ukraine (2025), "Prudential standards for credit unions will be updated", [Online], available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/prudentsiyni-normativi-kreditnih-spilok-bude-onovleno> (Accessed 02 Aug 2025).
17. National Bank of Ukraine (2025), "Requirements for regulatory capital for non-bank payment service providers have been updated", [Online], available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/оновлено-вимоги-schodo-regulyativnogo-kapitalu-dlya-nebankivskih-nadavachiv-platijnih-poslug> (Accessed 02 Aug 2025).
18. National Bank of Ukraine (2025), "On certain issues of determining the regulatory capital of non-bank payment service providers: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine dated June 13, 2025 No. 64", [Online], available at: [https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution\\_13062025\\_64](https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_13062025_64) (Accessed 02 Aug 2025).
19. National Bank of Ukraine (2024), "The procedure for notification by banks and non-bank institutions about identified discrepancies regarding ultimate beneficial owners and client ownership structure has been regulated", [Online], available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/uregulovano-poryadok-povidomlennya-bankami-ta-nebankivskimi-ustanovami-pro-viyavleni-rozbijnosti-schodo-kintsevih-benefitsiarnih-vlasnikiv-ta-strukтуру-vlasnosti-kliya> (Accessed 02 Aug 2025).
20. National Bank of Ukraine (2024), "On approval of amendments to certain regulatory acts of the National Bank of Ukraine on financial monitoring: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine dated October 5, 2024 No. 121", [Online], available at: [https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution\\_05102024\\_121](https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_05102024_121) (Accessed 02 Aug 2025).
21. National Bank of Ukraine (2025), "The European Union launches a new EU-funded Twinning project to support the National Bank of Ukraine in effective supervision of non-bank financial institutions (updated)", [Online], available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/yevropeyskiy-soyuz-zapuskaye-noviy-proyekt-pidtrimki-natsionalnogo-banku-ukrayini-u-sferi-vprovadjennya-efektivnogo-naglyadu-za-nebankivskimi-finansovimi-ustanovami> (Accessed 02 Aug 2025).
22. National Bank of Ukraine (2025), "Non-bank financial institutions will organize inclusive units by March 31, 2025", [Online], available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nebankivski-finansovi-ustanovi-organizuyut-inklyuzivni-pidrozdzili-do-31-bereznia-2025-roku> (Accessed 02 Aug 2025).

Стаття надійшла до редакції 27.08.2025 р.